

Brev fra Etiopia

30. oktober til 5. november

Kjære venner!

Vi er nå tilbake i Etiopia, etter 3 år hjemme i Norge. Det var både underlig og godt å komme tilbake. Vi er her nå hele familien, Helen, Bjarte, Juliana 12 år, Johannes 8 år og Sofia 2 år, sammen med oss er også Olaf Raundalen, en god venn som er med som mekaniker.

Søndag kl 00.15 landet vi i rute på Bole Internasjonale flyplass. Denne gangen reiste vi med Turkish Airline, med mellomlanding i Istanbul. Turen gikk fint, flyene var nok mindre og uten barnefilm, men det gikk veldig greit allikevel. På flyplassen ble esken med

sykehusutstyr gjenstand for utforskning i siste gjennomlysning, det førte til ekstra timer på flyplassen. Vi hadde med en eske med blant laparoskopiske staplere (stiftmaskiner til kikkhullskirurgi), disse så nok mistenkelige ut i gjennomlysningen da de hadde en viss likehet med skytevåpen. Esken ble tatt av tollen, så

får vi jobbe med å få den tilbake. Vi regner med at det går greit. Vi ble møtt av vår gode venn Yared og fraktet til gjestehuset på CasalInches, der var det nydelig å legge seg og sove ca kl 02.00 norsk tid.

Søndag stod vi sent opp og spiste en god frokost. På ettermiddagen dro vi til hotell Hilton for å ta ut penger. Som vanlig ble vi nok litt lurt til å betale for mye for drosjen, 30 kroner i stedet for 15.

På Hilton var det 4 forskjellige minibanker, men ingen ville akseptere kortene våre. Olaf Raundalen hadde tatt med dollar så vi fikk noen Birr til å starte med.

Mandag begynte vi med prosessen med å fornye sertifikatene, det var ikke bare enkelt, og det som vi trodde skulle ta en time eller to, viste seg å ta flere dager. Det er flott å være tilbake, luktene, lydene og folket, ubeskrivelig. Ikke alt er like morsomt, men vi tar det med godt humør, ett artig gjenhør var med "soveprestene". Dette var hva Johannes kalte dem sist vi var her. Grytidlig på morgenen, jeg ville nesten sagt på natta, begynner de ortodokse kirkene med høytalerne sine og sprer bønner over byen. Vi blir vekket hver morgen av disse bønnene.

Tirsdag

Olaf fikk i dag sertifikatet, men ikke jeg. Mitt etiopiske sertifikat var utgått for mer enn to år siden og da trengs ny oversettelse av det norske med stempel og signatur fra ambassaden.

I dag besøkte jeg også MyungSung Christian Medical Center og traff der dr Solomon som drev med kikkhulls - kirurgisk fjerning av galleblærer. Han hadde I dag poliklinikk og vi avtalte at jeg skulle komme tilbake dagen etter når han hadde operasjonsdag.

MyungSung Christian Medical Center er et privat sykehus, bygget av midler fra Sør-Korea som takk for den hjelpen Etiopia bidro med under Korea-krigen. Det er nok det mest moderne sykehuset I Etiopia og det eneste med fungerende traume-mottak I hele landet som har tilbud 24 timer i døgnet 7 dager I uken.

Og, jeg fant en minibank som virket.

Onsdag

Jeg besøkte MyungSung Christian Medical Center og fikk være med på to kikkhulls operasjoner med fjerning av galleblæren. Det er stort sett det de gjør her i Etiopia og det er nesten kun på MyungSung at de kan gjøre kikkhullsoperasjoner. Dr Solomon har gjort mer enn 600 kikkhulls operasjoner med fjerning av galleblære med gode resultater. De er svært interessert i å lære mer og også i å gjøre andre typer operasjoner som kikkhulls kirurgi, men mangler utstyr og KnowHow. Dette kan kanskje være noe vi kan hjelpe til med?

I dag fikk jeg oversettelsen av sertifikatet fra ambassaden, men dessverre var kontoret der slike oversettelser verifiseres stengt på grunn av et viktig møte.

Mens jeg driver på med sertifikat og sykehusbesøk, har Olaf operert en Range Rover, og barna har hjemmeskole med Helen. Barna har også vært på skoletomten, der er det ikke lenger norsk skole, med fremdeles er det svensk skole der. De norske barna går på Bingham internasjonale skole. Men, fremdeles er de store skilpaddene på skoletomta.

Torsdag

Tidlig opp og klokken 08.30 kjørte jeg av gårde til Utenriksdepartementets underavdeling for autorisasjon av dokumenter med Sisay. Der var det ett nytt møte med etiopisk køkultur, når vi kom stod køen 20 – 30 meter utenfor porten. Gjennom porten slapp bare jeg, sjåføren måtte vente ute. På nytt kroppsvisitering og jeg ble så geleidet til et venteskur med benker og en TV i front. Venteskuret stod i den ene enden av gården, rundt gården ellers var det 8 små kontorer med vindu og luker ut mot gården som betjente folket. I venteskuret stod jeg en halvtimes tid før det ble min tur til å sitte trangt mellom to etiopiske damer, en myndig dame kommanderte benk etter benk til å stå i kø utenfor en luke til et av kontorene som vendte inn mot gården. Da det endelig var min tur til å vise frem oversettelsen fra norsk til engelsk av mitt norske sertifikat, kunne de ikke finne signaturprøvene og stempelprøvene fra den norske ambassaden i permene sine, og jeg ble derfor videresendt til et annet kontor. Der hadde de signaturprøver og stempelprøver fra den norske ambassaden og jeg ble derfor geleidet tilbake til det første kontoret hvor de godkjente stempel og signatur fra den norske ambassaden med nye stempler og signaturer.

Med disse stemplene og signaturene i orden dro jeg lettet tilbake til Road Authority og fikk der etter noen nye timers venting endelig det etiopiske sertifikatet. Og, ser at jeg har fått en ny fødselsdato, min etiopiske fødselsdato er 7 år før min norske! Etiopia har egen kalender og vi skriver nå den andre måneden i 2004.

På kvelden besøkte vi MyungSung Christian Medical Center og fikk en fin samtale der med de norske legene Kjell Magne Kiplesund og Einar Eriksen om deres tanker om videre helsemisjon i Etiopia. Det er mange spennende visjoner og det er et stort behov fremdeles for misjonskirurger i Etiopia.

Fredag

I dag har vi besøkt Salomon, han var vakt ved Mekanissa den gangen vi gikk på språkskole der. Nå er han vakt ved NLM's hovedtomt ved CasalInches. Han er nå gift og har kjøpt en leilighet. Der fikk vi servert nydelig mat og opplevde igjen den etiopiske gjestfriheten.

Lørdag

Dr Yared er nå senior resident ved Black Lion sykehuset på kirurgisk avdeling. Jeg arbeidet sammen med ham i Jinka. Black Lion sykehuset er det største referanse-sykehuset i Etiopia, som Rikshospitalet i Norge. Som mange andre sykehus i Etiopia lider Black Lion sykehuset av mangel på utstyr og vedlikehold.

Dr Yared har nå vært med på å starte en organisasjon som kalles Ichtys, denne organisasjonen har som mål å gi helsehjelp til fattige. Den støttes fra menigheten Yared går i, medlemmer og andre, kan kjøpe et pasientkort til 45 birr (15 kroner), som er gjennomsnittlig kostnad for å behandle en pasient.

Vi var med Yared og organisasjonen hans, sammen med Prison Fellowship Ethiopia, på besøk i fengselet i byen Addis Alem. I fengselet var det ca 1000 innsatte, kun menn. Turen startet ved Black Lion sykehuset, en innleid buss kom med ca 40 frivillige, det var 10 leger, 10 sykepleiere, farmasøyter, labtekniker, evangelister og andre.

Olaf og jeg var mest observatører på turen, vi fikk se litt av fengselsleiren, hvordan 170 menn sov på et lite rom med køyesenger i flere etasjer, vi var med på friluftsmøte med 6 – 700 fanger som rakte hendene i været som tegn på at de ville tilhøre Gud, og alle bad høyt om tilgivelse for sine synder, vi så hvordan 500 fanger ventet i en lang kø på å slippe til sykepleierne som målte blodtrykk og forhørte seg om sykehistorien før fangene kom videre til legene som satt ved et lite bord og undersøkte pasientene før de kom med råd, eller resept på medisiner som fangene kunne hente i apoteket som var med. Vi har knapt ord for en slik opplevelse. Hele dagen holdt dr Yared og hans frivillige på.

Dette var tredje "mission" som de har utført. Tidligere har de hatt to "missions" på kirkeområdet der de har invitert fattige i nærområdet komme og de behandlet 1600 pasienter på de to "missions". Dette er pasienter som ellers ikke ville fått behandling.

Etterpå fikk jeg spilt fotball med Johannes og to etiopiske gutter, det ble 8 – 8., før vi dro ut og handlet matvarer før vi reiser sørover i morgen. Til kvelds spiste vi pizza på en restaurant, og når vi dro hjem gav Juliana en tigger med ett spebarn restene av maten. Livet er hardt for mange.

Vi har denne siste uken truffet mange kjente, både etiopiere og norske. Vi har besøkt flere kjente steder i Addis. Det viktigste er at vi har truffet både norske og etiopiske leger med et stort hjerte for helsemisjon, det er absolutt fremdeles et stort behov for misjonskirurger her, og vi håper vi kan finne vår plass i dette arbeidet.

Vi reiser nå til Soddo for å besøke sykehuset der, senere til Jinka.

Med hilsen

Helen, Bjarte med familie og Olaf

bjarte@tidemanns.info